

ΤΟ ΔΑΧΤΥΛΙΔΙ ΤΗΣ ΜΑΝΑΣ (*)

Είναι νύχτα βαθεία. Ήξω αλούγεται η μάνιτα τ' άνέμου και το χιονοναρο. Μισα στο χαρόζπιτο τάπντ-γο διέχεται η φώλεια κ' η άπελπισία στο παρχώνι η σιτά άνάθει με καναδυό ξυλάκια. Δυο τρία πιτάτα κι άλλα τέτια χρειαζούμενα είναι: άταχτα ριμένι έσει δι άπω; κ' ένα άγκειό άπνου στη στάχτη. Στην άλλη γωιτά είναι ένα κρεβατάκι ξύλινο νά κοιμά. α. ο Γιανάκης στην άγκωνή φαίνονται μερικές κλίτρες. Ένα σιουράβλι και μ.ά φ. ογ. α. κοντά στο κρεβατάκι ένα τραπεζί με σκαμνί, πόδι κι άπάνου του ένα λυχνάρι σκαρπάει βαμπ. ναμπα λίγο φως γύρω. Άπιναντι είναι στήμιν ρ. έ. α. κ. αναπαδάκης, κοντά του ένα σεντούκι κι άπιν. υ. σ. ο. σε τ. κ. υ. χαλασμενες άντρομίλες μ' ένα προσέφαλο.

Ο Γιανάκης παληιάρι ώς 25 χρονώ με ξαθιό μ. υ. α. κάκι και βυθουλομένα μάτια είναι άρωτος: τυλιμέν ρ. το κεφάλι του με μποξά καθισαι κοντά στην έστια και πυρόνεται: κοντά του η Ζαχαρούλα η μάνα του, γυναικα ώ. 50 χρονώ καλοστεκούμενη άειμα μ. α. τ. α. φαρμάκια που ε. λ. χ. νουνται στη μορφή της. ν. τ. ι. έ. ν. με κοντογούνι χιλιτοφωγμένο από τον καιρο κ. λ. με φακίολι στο ν. α. α. κ. π. ο. τ. ο. περιθάνει η παχειά και περδαλή πιτ. πλεξούδα τ. ρ. καθεται χάμει και τον κοιτάζει με λαχτάρα.

Ο Γιανάκης. Δέ συμαζέδεσαι πιά και κείνο το παιδί.

Η Ζαχαρούλα. Είναι νταμαχιάρικο γυιόκα μου.

Ο Γιανάκης. Δέν ακούς έξω τί κακό: χαλάει ο Θεός τον κόσμο. Έχει τύχη νά κρύσει κι άφτ'ό τ. ο. ρ. α. και τότε είμαστε καλά.

Η Ζαχαρούλα. Θάν το φυλάζει η χάρη του (κάνοντας το σταδρό της) που και σάν και σήμερα γενήθηκε.

Ο Γιανάκης. Τ' είταν το γραφτό μας: νά καρτεράμε νά ζήσουμε από ένα κουτσούδελο (κλαφτά κάπως).

Η Ζαχαρούλα. Έτσι είναι ο κόσμος γυιόκα μου. Άδριο που θά δυναμόσεις έσύ, έσύ θά μ. α. ρ. κ. ο. φ. εις.

Ο Γιανάκης. Νά δυναμόσω;

Η Ζαχαρούλα (ζωερά). Θά δυναμόσεις μαθές θά θεριέψεις.

Ο Γιανάκης (πικρά). Έκαμεις το σταδρό σου μάνα γι' άφτό;

Η Ζαχαρούλα. Πάσα μέρα τονέ κάνω κι ο Χριστούλης μας θά σου δόσει γλήγορα την ύγειά σου.

Ο Γιανάκης. (μισοκουνιώντας το κεφάλι του). Τέτια γειά (ή Ζαχαρούλα τον κοιτάζει πικράξενα). Έ μάνα; τί άξίζει τέτια γειά;

Η Ζαχαρούλα (με καημό). Γιανάκη μου τί λόγια είν' έφτόνα;

Ο Γιανάκης. Ναί μανούλα τί άξίζει τέτια γειά; Κεϊ κάτου στο τυπογραφείο πόσες φορές δέ μέπια-

σαν τ. α. δ. α. κ. ρ. α.; (ή Ζαχαρούλα τον κοιτάζει κατάματα). Θυμάσαι την ήμέρα που ο άλλος σπιτονεικοκύρης μ. α. ε. δ. α. λ. ε. τ. α. παράθυρα νά φύγουμε από το σπίτι; δέ σιόχω πομένο π. ο. ρ. α. π. ρ. ι. σ. τ. η. κ. α. ν. τ. α. μου τότες: κείνη την ήμέρα ο διεφτυντής μοδωκε ένα χερόγραφο νά κάνω τη στοιχειοθέτηση: το πήρα που λ. ε. ρ. κ. i. άρχίνησα τη δουλειά μου: ο ν. ο. υ. ρ. α. μου είταν σε σ. α. ρ. ε. λ. i. ε. ν. α. β. ο. ρ. κ. ο. σ. α. ν. τ. α. μου και δέν ξεχώριζα τ. α. γ. ρ. ά. μ. α. τ. α. ξέστοχα σκουπίστηκα έτσι (κάνει με το χέρι του π. ο. ρ. α. σ. κ. ο. u. π. i. σ. t. η. κ. e) ο. υ. t. e. π. ρ. ο. σ. e. ξ. α. τί. π. o. t. i. ρ. i. s. ξ. α. ν. ά. ρ. χ. i. σ. a. υ. σ. t. e. ρ. i. s. t. η. δ. o. u. λ. e. i. á. t. e. λ. i. e. i. o. s. a. δ. i. o. k. ó. l. e. s. σ. t. η. σ. e. i. ρ. á. k. i. á. μ. a. t. η. ν. á. φ. η. κ. a. τ. a. μάτια μου είταν π. ρ. i. s. μ. é. n. a.

Η Ζαχαρούλα (με πόνο). Κ' έσύ το νταμάχι γυιόκα μου.

Ο Γιανάκης (σε λίγο σ. α. ν. á. μ. i. λ. o. υ. σ. e. η. σ. κ. é. φ. η. του). Που είταν η παλαιηκιά μας δόξα;

Η Ζαχαρούλα. Θέλημα Θεού γυιόκα μου.

Ο Γιανάκης. Π. e. ρ. a. το έτσι β. ρ. e. μάνα (σε λίγο με πικρή ειρωνία). Νά που βρήκα νά μεταχειριστώ τ. a. ψ. e. φ. t. o. γ. ρ. á. μ. a. t. a. που έμαθα.

Η Ζαχαρούλα. Ο Θεός δέ χάνει τους καλούς χριστιανούς.

Ο Γιανάκης (υστερα από κάμποσο βυθισμό). Κι ε. μ. o. υ. το συμπαθήσεις έσύ μάνα, ο Σωτήρης τί μου χρώσταγε νά τραθήξει: δ. o. a. t. ρ. a. δ. á. e. i.;

Η Ζαχαρούλα. Τί λ. e. ρ. a. π. á. λ. e.;

Ο Γιανάκης (σε βυθισμένος). Τη θυμάμαι την πατρίδα μάνα. Σάν και σήμερις μέθανες σ. t. á. γ. ó. n. a. t. á. σ. o. u. και μ. o. υ. λ. e. γ. e. ρ. e. s. τίς i. s. t. o. ρ. i. e. s. τ. o. υ. Χ. ρ. i. σ. t. o. γ. e. ν. w. n. e. σάν και σήμερις έφκιανες τ. a. χ. ρ. i. σ. t. ó. φ. w. m. a. και την κουλούρα μας και ξαγρυπνάγαμε κοντά, σ. t. η. φ. w. t. i. á. ν. á. σ. η. μ. á. n. e. i. η. κ. a. μ. π. á. n. a. ν. á. π. á. m. e. σ. t. η. n. é. κ. κ. λ. η. σ. i. á. κ. é. κ. ó. δ. a. m. e. t. η. n. k. o. u. λ. o. ú. ρ. a. μ. a. s. σάν τέτια ω. ρ. a. π. á. n. o. u. k. á. t. o. u. Η κυρούλα Θιός σ. χ. w. ρ. é. σ. t. η. λ. e. i. π. e. i. π. i. á. λ. e. i. π. e. i. κ'. η. Χ. ρ. i. σ. t. i. t. i. s. a. μ. a. s. η. π. o. λ. y. a. γ. a. π. η. μ. é. n. η. κ. é. μ. e. i. s. μ. á. n. a. π. e. t. a. μ. é. n. o. i. σ. t. ó. n. ξ. é. n. o. t. ó. p. o. k. a. ρ. t. e. ρ. á. m. e. από το κουτσούδελο νά μ. α. ρ. e. φ. é. ρ. e. i. ν. á. i. d. o. υ. m. e. t. a. Χ. ρ. i. σ. t. ó. γ. e. n. a. Θεού φώτιση.

Η Ζαχαρούλα (με πολλή συγκίνηση). Μή λυπάσαι γυιόκα μου. Άδριο δέ θάμαστε έτσι: είδα καλό είνορο: θά κάμουμε κ' έμεις Χριστόγενα σ. á. χ. ρ. i. σ. t. i. a. n. o. i.!

Ο Γιανάκης. Παρηγόρα μάνα παρηγόρα. Ά δέν είσουνε δ. p. o. i. a. e. i. s. a. i. μ. p. ó. ρ. γ. e. και νά με καταρ. a. σ. t. e. i. s. (πάλε βυθίζεται: η Ζαχαρούλα δ. l. o. τ. ó. n. k. o. i. t. á. ζ. e. i. σε λίγο). Για πέντε τραγούδια νά ξενοκρατ. á. ρ. ν. á. φ. i. n. e. i. s. τ. o. φ. t. w. χ. i. k. ó. σ. o. u. και τ. o. e. i. n. a. i. σ. o. u. (γυρίζοντας στη μάνα του) δέν έπρεπε νά μάκολουθείστε στην έξορία μου μάνα....

Η Ζαχαρούλα. Όλο τ. a. π. e. ρ. a. σ. μ. é. n. a. γ. y. i. ó. k. a. μ. o. u.

Ο Γιανάκης (ξακολουθώντας). Ναί μάνα: σ. e. i. s. κ. e. i. π. á. n. o. u. δ. e. θ. á. κ. a. κ. o. π. e. ρ. n. á. γ. a. t. e. έτσι: κ. é. γ. w. é. δ. w. λ. i. γ. ó. t. e. ρ. o. i. s. w. s. á. π. 'e. t. i. σ. ή. μ. e. ρ. a.

Η Ζαχαρούλα. Όχι γυιόκα μου: καλήτερα που είμαστε ο. υ. l. o. i. á. n. t. á. m. a. k. i. á. ρ. e. ρ. n. á. m. e. δ. p. o. ρ. a. π. e. ρ. n. á. m. e. (ο Γιανάκης κουνάει το κεφάλι του). Νά σου π. w. κ. i. ó. λ. a. s. ; Ο ίδιος δέ μ. o. υ. t. ó. p. e. s. t. ó. s. e. ρ. o. ρ. é. s. π. w.s. é. γ. w. σ. o. υ. φ. e. ρ. a. σ. t. o. k. e. φ. á. λ. i. σ. o. u. á. φ. t. é. s. τί. s. i. δ. é. e. s. μ.é. τί. s. i. s. t. o. ρ. i. e. s. μ. o. u. ; Π. w. s. é. γ. w. s. á. n. o. i. ζ. a. τ. o. δ. ρ. ó. m. o. σ. t. á. t. ρ. a. γ. o. ú. -

(*) «Το δαχτυλίδι της Μανας» κ. ρ. i. n. á. t. a. i. τ. o. k. a. λ. ú. t. e. ρ. o. δ. ρ. a. μ. a. t. i. k. ó. έ. ρ. γ. o. τ. o. υ. K. a. μ. π. ó. σ. η. Β. γ. ή. κ. a. s. e. σ. é. β. i. β. l. i. o. σ. t. ó. 1898 μ. α. ζ. i. μ.é. τ. ó. n. «H. σ. i. o. t. η. s. Σ. o. φ. i. á. ρ. a. s.» (π. o. i. ή. μ. a.) και τ. o. «M. á. t. i. τ. o. υ. δ. ρ. á. k. o. n. t. a.» (δ. ή. γ. η. μ. a.). Ά. n. t. i. t. y. p. ó. τ. o. u. δ. é. n. é. μ. e. i. n. a. k. a. ν. é. n. a. K. i. á. φ. o. υ. πολλοί από τ. o. υ. s. δ. i. k. o. υ. s. μ. a. s. και μ. á. λ. i. s. t. a. από τ. o. υ. s. ν. e. w. t. e. ρ. o. u. s. μ. á. s. τ. o. ζ. η. t. á. n. e. á. π. o. φ. a. σ. i. ζ. o. u. m. e. ν. á. γ. τ. o. ξ. a. n. a. t. y. p. ó. σ. o. u. m. e.

δια σου με τὰ τραγούδια πού σου μάθαινα ; 'Οχι γυιόκα, ἔχει οὔλοι θάμαστε ἀντάμα· Κυνήγησαν στήν Τουρκιά δεκοχτῶ χρονῶ παιδί γιατί ἔδγαλε πέντε τραγούδια πού τοῦ τᾶδειξε ἡ μάνα του, ἔπρεπε ἡ μάνα του νάν τᾶφίσει μονάχο τὸ παιδί της ; (ὁ Γιαννάκης βρυκόνεται). Μὴν κλαῖς γυιόκα μου· δὲν ξενοκρατήσαμε πού λές. Τώρα βρισκόμαστε στήν πατρίδα μας πού μπορούμε νὰ τραγουδήσουμε χωρίς φόβο.

Ὁ Γιαννάκης (με πόνο). Μάνα ἐγὼ τὴ θυμᾶμαι τὴν πατρίδα. Ἐξή χρόνια τώρα καὶ δὲν τὴν ξέχασα οὔτε στιμὴ· ἔξή χρόνια ἐδῶ κι οὔτε ἕνα φίλο δὲ μπόρεσα νὰ πιάσω. Ἐκεῖ στὸ τυπογραφεῖο μαράζονα μοῦφεθε ἡ ζωὴ μου σιγὰ σιγὰ καὶ κανέναν δὲν τὸν ἔνιαζε. Ἀμα ἔδγαλα τᾶλλα μου τραγούδια θυμᾶσαι ; οἱ φημερίδες μάνεδασαν στὸν οὐρανό, ἔτσι τοὺς κατέδγηκε, κέσὺ τῶχες κρυφὴ χαρὰ σου· τί ὠφέλησε ἡ δόξα μας ; Τὴν ἴδια ἡμέρα πού ἔγραφαν πὼς προτιμᾶν τὸ Γιαννάκη ἀπό, Θε μου πού τὸ συλογιέμαι, ἀπὸ τὸν Ὅμηρο ὁ Γιαννάκης φαρμακονότανε στὰ μπουντρούμια τοῦ τυπογραφείου γιὰ νὰ βγάλει δυὸ δραχμὲς καὶ ζήσει τὴ γρηαμάνα του καὶ τᾶνήλικο τᾶδέρφι του. Τὸν Τοῦρκο μάνα τὸν ξεφένγει κανέναν μὰ ὁ φίλος σου σὲ δένει σὲ δένει....

Ἡ Ζαχαρούλα (συγκινημένη). Μὴν τὰ μελετᾶς Γιαννάκη μου τέτια μέρα.

Ὁ Γιαννάκης (τὸ ἴδιο). Ἐγὼ μάνα θὰ πεθάνω· τὸ καταλαβαίνω· τὸ σράκι μου τὰ θέρισε πιά τὰ σωτικά μου· καὶ δὲ θέλω μάνα νὰ πεθάνω (ἡ Ζαχαρούλα ἀλαφιάζεται). Δὲ θὰν τὰ ξαναῆδῶ τὰ βουνά μας· δὲ θὰ ξαναγροικήσω τὸ σάλαγο τῶν κοιδουνιῶ. (στὸν ἀφαιρεμένον). Σήμερις οἱ πιστικοὶ θὰ μαζεφτοῦν στὶς στρουγγες· θὰνάψουν φουνταρίες καὶ γύρο στὴ ξεστασιὰ θὰ δηγηθοῦν τίς ἱστορίες τῶν Παγανῶν καὶ τῶν Καλικαντζάρων· κ' οἱ τσελιγκάδες θὰ καρτεράνε τὸ γένο πὼς θὰν τὸ καρτεράνε. Σανὲ σήμερις γενήθηκε ὁ Χριστὸς μὲς στὴ σπηλιά κι ἀντηλλάγησε τὴ γένα του ἡ φλογέρα χαρμόσινη στὶς ράχες καὶ στὰ χεῖμαδιά· (γυρίζοντας στὴ μάνα του). Τὴ ζωὴ τους τὴν ὀνειρέδουμαι μάνα κ' ἡ ζωὴ ἡ δική μου μοῦ φένγει· καὶ τὴν ποθῶ μάνα τὴν θέλω γιατί ἡ εἰκόνα της εἶναι ὠμορφη κι ὀνειριασμένη. Ἀχ ! ἄς πρόφταινα κἄνε νάν τᾶγραφα ἀφτὰ νάν τᾶκνα τραγούδια· ἐγὼ νὰ ξεθύμαινα καὶ νάν τὰ τραγουδᾶν ἄλλοι καὶ νὰ νιόσουν τὸν πόνο μου καὶ νὰ ἀίστανθοῦν τὸ μαράζι μου....

Ἡ Ζαχαρούλα (μόλις βασιτώντας τὸν ἑαφτό της). Γυιόκα μου τί εἶν' ἀφτὰ πού συλοήζεσαι ;

Ὁ Γιαννάκης (τὸ ἴδιο). Ἦθελα νὰ σοῦλεγα ἐσένα τὸ στερνό μου τὸ τραγούδι. Κ' ἐσὺ μοῦ λίκνισες τὴν ἀγάπη στὰ βουνά· κ' ἐσὺ μοῦσπειρες μέσα μου τὴ φαρμακίλα τοῦ κάμπου. Μῆφαγε μάνα μῆφαγε ὄχι τόσο ἡ ξεροκαμπιά ὅσο ὁ πόθος τοῦ βουνοῦ.

Ἡ Ζαχαρούλα (ἡσυχότερη). Τὰ βουνά δὲ φένγουν γυιόκα μου· θὰν τὰ βροῦμε στὴ θέση τους τὴν ἡμέρα πού.... (χτυπάνε τὴν πόρτα).

Ὁ Γιαννάκης. Κάποιος εἶναι.

Ἡ Ζαχαρούλα. Ἡ Κυριάκενα θᾶναι· (σηκόνεται νᾶνοίξει· τὴν ἴδια στιγμὴ ἀνοίγει τὴν πόρτα καὶ μπαίνει ἡ Κυριάκενα, γυναίκα συνομιλήκη της Ζα-

χαρούλας. Ἀπὸ τὴν πόρτα μανιάζει τὸ χιονόνερο). Καλὸ στη· φουσαεῖ δῶ ;

Ἡ Κυριάκενα. Καλησπέρα σας καὶ καλὴ ταχινὴ. Φουσαεῖ δῶ λείει ; Ἀμ δὲν εἶναι νὰ ξεμυτῇσει κανεῖς.

Ὁ Γιαννάκης. Καλησπέρα θεῖα Κυριάκενα· (στὴ μάνα του). Μὰ κείνο τὸ παιδί· πότες καρτεράει πιά νᾶρθει ;

Ἡ Κυριάκενα. Ὁ Σωτήρης ;

Ἡ Ζαχαρούλα. Ναί.

Ἡ Κυριάκενα. Τὸν εἶδα νὰ γυρίζει με τὰ παποράκια. Τώρα βλέπεις πάνε στοὺς καφενέδες τὴ νύχτα.

Ὁ Γιαννάκης. Μὴν κρυόσει.

Ἡ Κυριάκενα. Ἀ μπά. Βράζει τὸ αἷμα τους τοῦν παιδιῶνε. Μὴ φοβάσαι.

Ὁ Γιαννάκης. Καὶ πὼς μᾶς θυμήθηκες θεῖα Κυριάκενα τέτια ὥρα ;

Ἡ Ζαχαρούλα (κοιτάζοντας τὴν Κυριάκενα νὰ νιόσει). Γειτόνισα φιλενάδα εἶναι, πετάχτηκε μιά στιμὴ.

Ἡ Κυριάκενα. Ναίσκε. Λέου· πᾶς νὰ ἴδῶ πὼς εἶναι ὁ Γιαννάκης.

Ὁ Γιαννάκης. Σπολάτη θεῖα Κυριάκενα· ἡ κυράτσα Ἐρωφίλη μονάχη της ἔμεινε ;

Ἡ Κυριάκενα. Ἐκείνη κάθεται κοντὰ στὸ μαγκάλι κ' ἔχει στὴ ἀγκαλιά της τὴ γάτα της.

Ὁ Γιαννάκης. Ἐμεῖς δὲν ἔχουμε τέτια πράματα.

Ἡ Κυριάκενα. Τὰ λαμπρογιόρτια πού θὰ γενήσῃ ἡ γάτα μας θὰ σοῦ φυλάξω ἕνα κατσουλάκι.

Ὁ Γιαννάκης. Καλὰ νᾶσαι θεῖα Κυριάκενα. Ὡς τότες....

Ἡ Κυριάκενα. Εἶναι ἕνα παιχνίδι καὶ μιά συντροφιά τὸ κατσουλάκι· (ὁ Γιαννάκης κουνάει τὸ κεφάλι· ἀπὸ τὴν ἐστία τὰ δυὸ κοντόδαβλα πετάνε φτωχὲς σπιθούλες. Μπα καλότυχον θὰν τὴν ἀφίσεις τὴ φωτιά σου νὰ σδύσει τέτια νύχτα ; Κουτσούρια· στὴ ἐκεῖ μὴν πλοκάρουνε οἱ Καλικαντζάρτοι. (τραβώντας μπροστὰ στὴ γωνιά καὶ βλέποντας τᾶγκειὸ δοθό). Νὰ κιόλας· ἄμ τοῦτο τί τῶχες ἔτσι ; σὲ καλὸ σου Ζαχαρούλα· (τὸ γυρίζει ἀνάποδα) δὲ θὰ βάλεις ξύλα στὴ φωτιά ;

Ἡ Ζαχαρούλα (σὰ νὰ ἔχει ἄλλου τὸ νοῦ της). Πού νάν τὰ βροῦμε τὰ ξύλα.

Ὁ Γιαννάκης (με ψεφτοχαμόγελο). Τὰ πιστέδεις τὰ καλικαντζόνια θεῖα Κυριάκενα ;

Ἡ Κυριάκενα. Χωρατέδεις Γιαννάκη ; (κάνοντας τὸ σταθρό της) Ἀ σᾶκουγε ἡ Ρωφίλη· ἄει πὲς της πὼς δὲν εἶν' ἀλήθεια· ἄμ ἄφηκε τίποτις ἀτέλειωτο...

Ὁ Γιαννάκης. Ἐγὼ τὰ πιστέδω περσότερο ἀπὸ τὴν κυράτσα Ἐρωφίλη· (σὲ λίγο) ὥστε τὴν τέλειωσε κιόλα κιόλας ἐκείνη τὴν τζάμπα πού ἔπλεχε ;

Ἡ Κυριάκενα. Τὴν ἔκλεισε πού λείει ὁ λόγος. Τώρα δὲ μπορούνε μὲ συμπάθειον νάν τὴν κατουρήσουνε οἱ Καλικαντζάρτοι.

Ὁ Γιαννάκης (με τὸ ψεφτοχαμόγελό του) Βέβαια. (σὲ λίγο) Ἐμεῖς θεῖα Κυριάκενα με τὸ νὰ μὴν ἔχουμε νὰ συδαθίσουμε τὴ φωτιά μας με κουτσουμπέλια θὰφίσουμε τοὺς Καλικαντζάρους νὰ μποῦνε στὸ σπιτικό μας. Τί θὰ μᾶς κάμουνε κιόλας ; τὴ

στάχτη θάνακατέψουνε; ἄς τὴ σκορπίσουνε ὥπως θέλουνε. Ἐμεῖς δὲν ἔχουμε οὔτε καπινολόγο.

Ἡ Κυριάκενα. Τί κάνει. (στὴ Ζαχαρούλα) Νὰ βουλόσεις οὐλόυθε τίς τρούπες καὶ τίς χαραμάδες. Τάκους;

Ἡ Ζαχαρούλα. Πῶς. (συλοσημένη πάντα).

Ἡ Γιαννάκης (σὲ λίγο). Δὲ θὰ κόψετε τὴν κουλούρα θεῖα Κυριάκενα;

Ἡ Κυριάκενα. Κουλούρα;

Ἡ Ζαχαρούλα. Στὴν πατρίδα μας ἀντίς γιὰ βασιλόπητα κόβουνε σήμερα κολούρα.

Ἡ Κυριάκενα. Ὅπου τόπος καὶ τσακόνι. Νὰ ἴδετε τὴ βραδιά τῆς Σπυριδόνου εἶχανε τὰ χριστογέννα τους οἱ Φράγκοι. Νὰ ἴδεις μάτια μου ἢ κυρὰ Ἑλσα ἢ Γερμανίδα τ' εἶχε στὴ σάλα της. Τὸ δέντρο ποῦ τὸ λένε.

Ἡ Γιαννάκης. Πές τα μας θεῖα Κυριάκενα.

Ἡ Κυριάκενα. Εἶχεν ἓνα δέντρο ἀπὸ ἔλατο γιομάτο χρυσόκολες καὶ χρυσὲς κλωνές· γιομάτο μικρὰ, μικρὰ κλεφτοφάναρα καὶ κεριά. Τὰνάνουν ἀκοῦς τὴ νύχτα τοῦ Χριστογενῶνε κ' ἔχουν ἀκοῦς στὰ κλωνιά τοῦ δέντρου κρεμασμένα δῶρα. Ἐφτοῦνα εἶναι ἀκοῦς εἰς μπαναμάδες κεινῶνε. Δὲ σοῦ λέω ὅπου τόπος καὶ τσακόνι;...

Ἡ Γιαννάκης. Τὸ εἶδες καὶ τοῦ λόγου σου θεῖα Κυριάκενα;

Ἡ Κυριάκενα. Ἄκου λέει. Νάϊσκε τὸ εἶδα. Εἴμουν κρυμμένη στὴν κουζίνα της. Μάνεδασε ἢ Δημήτρω ἢ δούλα της νὰν τὸ ἴδῃ.

Ἡ Γιαννάκης. Τὸ εἶδε κ' ἢ κυράτσα Ἐρωφίλη;

Ἡ Κυριάκενα. Ποῦ νὰν τὸ ἴδῃ ἢ ἀκατάδεχτη τὸ περηφανόξυλο. Δὲν πάου ἐγὼ λέει νὰ καμάρων ἀπὸ τίς κουζίνες γιὰ νὰ γλέπω λέει τίς φαντασίες τοῦν πλούσιωνε.

Ἡ Ζαχαρούλα. Οἱ πλούσιοι μὲ τοὺς πλούσιους κ' οἱ φτωχοὶ στὴ μονιά τους.

Ἡ Γιαννάκης (μὲ κάπιο χαμόγελο). Ἔτσι εἶναι θεῖα Κυριάκενα φαντασίες τοῦν πλούσιωνε. Ἡ κυράτσα Ἐρωφίλη σκέφτηκε πολὺ καλὰ (σηκόνεται καὶ κάνει κανὰ δυὸ βόλτες μὲ μικρὰ καὶ τρεκλιστικὰ πατήματα· ὕστερα πάει στὸν καναπεδάκη ξαπλώνεται καὶ βυθίζεται σὲ σκέψεις).

Ἡ Ζαχαρούλα (σιγὰ καὶ μυστικά). Τί ἀπόκαμες;

Ἡ Κυριάκενα (κοιτάζοντας πρώτα γύρο της). Τὰ κατάφερα μιὰ χαρά. Ἄκου δῶ· ἐκείνη κεῖ ποῦ σοῦ πρωτόπα χτὲς δὲν εἴταν γιὰ δουλειά. Πίτυχα σήμερις τὰπόγιομα μιὰ ἄλλη.

Ἡ Ζαχαρούλα. Ἐ;...

Ἡ Κυριάκενα. Ἐσὺ δὲν τὴν ξέρεις. Εἶναι λιγούλι παστρογονιά μὰ τί μᾶς νιάζει ἔ; (ἢ Ζαχαρούλα τὴν κοιτάζει μάνυπομονησία) ἢ δουλειά νὰ τελειώσει. Ἄκου δῶ τὸ λοιπό. Πάου ποῦ λὲς καὶ τῆς λέου: Ἐχω τῆς λέου ἓνα κελεπούρι μπεντιαδὰ πράμα· μιὰ φτωχιά ξεπεσμένη λέου τῷχε κληρονομιά ἀπὸ τὰ καλὰ της χρόνια καὶ θέλει λέου νὰν τὸ ξεκάνει νὰ οἰκονομηθεῖ στὴν περίστασι. Καλὰ μοῦ λέει νὰν τὸ ἴδῃ πρώτα λέει κ' ὕστερις θὰ σοῦ πῶ (ἢ Ζαχαρούλα σὰ νὰ στενοχωριέται). Καλὲ τῆς κάνω ἐγὼ ἐμεῖς ἔχουμε λέου σήμερις ἀνάγκη. Ἐ μοῦ λέει τότες νὰ τί νὰ κάμουμε· ἐγὼ μοῦ λέει θὰ πάου

τὰ μεσάνυχτα στὴν ἐκκλησιὰ τὸ φέρνεις λέει ἐκεῖ τὸ γλέπω ἐγὼ κι ἂ μᾶρέσει λέει καὶ μοῦ κάνει, ἄμα σκολάσει ἢ ἐκκλησιὰ πεταχόμαστε λέει μιὰ σπιμὴ μαζί σπῖτι μου καὶ σοῦ δίνω λέει τὰ λεφτά.

Ἡ Ζαχαρούλα (συγκινημένη). Δὲν τῆς εἶπες γιὰ τιμὴ;

Ἡ Κυριάκενα. Ἄκου λέει. Ἐχει ἑπτὰ πέτρες λέου σὰν τὴν Πούλια· ἀξετίμητο. Κατάλαβα πῶς ἴσα μὲ κατοπενήντα δραμὲς θὰν τίς δώσει.

Ἡ Ζαχαρούλα (σκουπίζοντας ἓνα δάκρυο). Ἐ κατοπενήντα ἔ; Νάξερεις Κυριάκενα τεῖναι ἔχι τόσο γιὰ μένα ἔσο γιὰ τὰ παιδιὰ μου ἀπὸ τὸ δαχτυλίδι θᾶνιοθες σὲ τί ἀνάγκη βρέθηκα νὰν τὸ ξεκάνω (κλαίει). Πολλὲς φορές πεινάσαμε οὔλοι μας καὶ τὸ βάσταξα στὴν πείνα μας. Μὰ τί νὰ κάμω τώρα Κυριάκενα; Ὁ γυιόκας μου θέλει κοίταμα· τὸ καταλαβαίνω πῶς εἶναι πολὺ ἄρρωστος καὶ δὲν τὸ δείχνει (κάνοντας τὸ σταθρό της) Ἄς δώσει μπαρέμου ἢ χάρη του νὰ εἶναι ἢ στερνὴ μας δοκιμασία τὸ χάσιμο τάνεχτίμητου δαχτυλιδιοῦ...

Ἡ Κυριάκενα. Καλότυχο κέτ'.

Ἡ Ζαχαρούλα (διακόδοντάς τη). Ἄστα τώρα καημένη Κυριάκενα (σκουπίζοντας τὰ μάτια της καὶ προσπαθώντας νὰ συγάσει) Λοιπὸν ἀφτὴ πῶς τὴ λένε θὰ εἶναι στὴν ἐκκλησιὰ;

Ἡ Κυριάκενα. Νάϊσκε ἐκεῖ θᾶναι.

Ἡ Ζαχαρούλα. Θὰν τῆς τὸ φέρω ἢ ἴδῃ Κυριάκενα ἄμα κοιμηθεῖ ὁ Γιαννάκης. Θάρθῃ νὰνὰψω καὶ μιὰ λαμπάδα στὴ χάρη του. Θὰ σὲ βρῶ ἐκεῖ;

Ἡ Κυριάκενα. Ἄκου λέει. Ἐμεῖς θὰ πάμε νωρὶς γιὰτὶ θὰ κοινωνήσῃ ἢ Ρωφίλη μου.

Ἡ Ζαχαρούλα. Θὰ σὲ βρῶ καὶ θὰ πάμε μαζί σὲ δάφτηνε. (βγάνοντας ἀπὸ τὸν κόρφο της ἓνα μαντύλι) Ἐδῶ μέσα τόχω διπλωμένο σὲ μὴν ἄκρη (πιάνοντας μὴν ἄκρη τοῦ μαντυλιοῦ) νὰ ἐδῶ (τὸ ξαναχώνει στὸν κόρφο της). Τὴ μισή μου ζωὴ Κυριάκενα τὴν ἔδινα καλὴτερα...

Ἡ Κυριάκενα. Καλότυχο τώρα καὶ τὸ παιδί σου δὲν τὸ συλοήζεσαι;

Ἡ Ζαχαρούλα. Τὸ παιδί μου; Ἄμ γιὰτὸ ζῶ Κυριάκενα (γυρίζοντας στὸ Γιαννάκη) Γυιόκα μου (πάει κοντά του) δὲν κρυένεις; γιὰτὶ ἔφυγες ἀπὸ τὴ φωτιά;

Ἡ Γιαννάκης. Κάτι συλοηζόμουν ἄνα (σηκόνεται καὶ γυρνᾷ στὴ θέση του). Ἄ (κάθεται μὲ στενοχώρια στὴν Κυριάκενα) Πόσω χρονῶνε εἶναι ἢ Ἐρωφίλη θεῖα Κυριάκενα;

Ἡ Κυριάκενα. Τὸ Φλεβάρη θὰ κλείσει τὰ δεκαφτὰ (σὰ νὰ παραξενέφτηκε λίγο μὲ τὴν ἐρώτησι)· μικρὴ γλέπεις ἀκόμα.